

Svet
Evropske unije

Bruselj, 3. november 2022
(OR. en)

14269/22
ADD 1

LIMITE

CORLX 1024
CFSP/PESC 1470
COARM 224
CONUN 261

PREDLOG

Pošiljatelj:	za visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko: generalni sekretar Stefano SANNINO
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Zadeva:	Predlog visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Svetu za sklep Sveta o podpori razvoju mednarodno priznanega sistema za potrjevanje upravljanja orožja in streliva (AAMVS) za preprečevanje nedovoljenega širjenja – projektni dokument

PROJEKTNI DOKUMENT

RAZVOJ MEDNARODNO PRIZNANEGA SISTEMA ZA POTRJEVANJE UPRAVLJANJA OROŽJA IN STRELIVA (AAMVS) ZA PREPREČEVANJE NEDOVOLJENEGA ŠIRJENJA

1. Ozadje

V skupnosti za nadzor nad oborožitvijo obstaja vse večje soglasje o tem, da ima učinkovito upravljanje zalog orožja in streliva osrednjo vlogo pri krepitvi ukrepov za nadzor izvoza orožja in streliva, ki preprečujejo preusmerjanje. V delovnem dokumentu, pripravljenem za sedmo konferenco držav pogodbenic (CSP7) Pogodbe o trgovini z orožjem (ATT), je predsedstvo CSP7 pozvalo države pogodbenice, naj „preučijo vse vidike upravljanja zalog orožja in streliva, tako pred izdajo izvoznega dovoljenja kot glede varnega in zanesljivega skladiščenja po dobavi.“ Poleg izmenjave informacij o nedovoljenih dejavnostih (člena 11(5) in 15(4) ATT) je tudi spodbudilo „države uvoznice in izvoznice, naj se dogovorijo o posebnih pogojih in zagotovilih v zvezi z objekti za skladiščenje, označevanjem blaga ali nadzorom končnih uporabnikov pred izvozom.“ Nazadnje in kot sredstvo za usklajevanje s členom 13(2) je predsedstvo CSP7 predlagalo, da bi lahko države pogodbenice poročale o ukrepih, sprejetih za okrepitev fizične zaščite in upravljanja zalog, kot navedbo ukrepov, sprejetih za preprečevanje in obravnavo preusmerjanja¹.

Dajanje zagotovil o praksah upravljanja zalog v tretjih državah, kot je opisano v delovnem dokumentu CSP7, ostaja izziv. To področje je tehnično, informacije pa se obravnavajo kot zelo občutljive. To otežuje prizadevanja za izmenjavo informacij. V številnih sektorjih, tako zasebnih kot javnih, se ugotavljanje skladnosti uporablja za dajanje zagotovil o učinkovitosti, varnosti in zaščiti proizvodov in storitev. Ugotavljanje skladnosti zagotavlja mednarodno priznane metode za določanje, ali je proizvod ali storitev v skladu s sprejetimi normami in standardi. Čeprav obstajajo različni mednarodni standardi, smernice in dobre prakse za upravljanje in varnost zalog, trenutno ni mednarodno priznane metodologije, ki bi dajala zagotovila o zmogljivostih tretje države ali končnih uporabnikov za preprečevanje preusmerjanja (člen 11(1) ATT) njihovih zalog orožja in streliva.

V zvezi s tem Evropska unija od leta 2020 preučuje možnost vzpostavitve mednarodno priznanega sistema za potrjevanje politike in praks na področju orožja in streliva na državni ravni in ravni končnih uporabnikov. EU je s sprejetjem Sklepa Sveta (SZVP) 2020/979, ki je bil spremenjen s Sklepom Sveta (SZVP) 2021/2075, svetovalno skupino za upravljanje s strelivom (AMAT) Ženevskega mednarodnega centra za humanitarno odstranjevanje min (GICHD) zadolžila za projekt „Razvoj mednarodno priznanega sistema za potrjevanje upravljanja orožja in streliva (AAMVS) za preprečevanje nedovoljenega širjenja in naključnih eksplozij“. To je bilo večletno prizadevanje, razdeljeno na konkretne faze z namenskimi cilji in rezultati.

¹ Osnutek delovnega dokumenta predsednika CSP7: Okrepitev prizadevanj za odpravljanje nedovoljene trgovine z osebim in lahkim orožjem ter zagotovitev učinkovitega upravljanja zalog.

Cilj prve faze (SZVP 2020/979) je bil preučiti izvedljivost vzpostavitve mednarodno priznanega sistema za potrjevanje praks upravljanja osebnega in lahkega orožja ter streliva. Izvedljivost sistema se je ocenjevala na podlagi sedmih kategorij: tehnični, politični, pravni in gospodarski vidiki, vojaška varnost, varnost in zaščita skupnosti ter časovni okviri. V študiji je bilo ugotovljeno, da čeprav ni bilo opozorilnih znakov, ki bi preprečili razvoj takega sistema, bi politična volja zainteresiranih strani za sodelovanje v njem vseeno temeljila na njegovi končni zasnovi. Zainteresirane strani zato niso mogle obljubiti sodelovanja, dokler niso bila razjasnjena vprašanja o končni zasnovi sistema.

Cilj druge faze (SZVP 2021/2075) je bil razviti orodje za ocenjevanje, ki bi služilo kot temelj sistema, in opredeliti ustrezne možnosti za sistem AAMVS. Vzpostavljeno je bilo orodje za samoocenjevanje, preučene pa so bile tudi možnosti za vzpostavitev sistem potrjevanja. Projekt se je končal s priporočenim pristopom k razvoju operativnega sistema AAMVS.

Kaj je sistem AAMVS?

Informacije o splošnem stanju praks upravljanja orožja in streliva so zanimive za več zainteresiranih strani, tako domačih kot tujih. S pomočjo njih bi lahko na primer organi za nadzor izvoza okrepili svoje ocene tveganja preusmerjanja, ki se izvedejo pred odobritvijo izvoznega dovoljenja, tako da bi izboljšali analizo faze skladiščenja po dobavi, pri mednarodnem sodelovanju in zagotavljanju pomoči pa bi lahko bolje zadostili potrebam, ugotovljenim na podlagi analize sedanjih zmogljivosti.

Namen sistema AAMVS je olajšanje izmenjave informacij o zmogljivosti končnih uporabnikov za vzdrževanje varnih in zanesljivih zalog. To se lahko doseže z oceno zmogljivosti strukture sistema upravljanja končnih uporabnikov glede na mednarodno priznane najboljše prakse iz mednarodnih tehničnih smernic za upravljanje zalog streliva (IATG) in modularne zbirke za izvajanje nadzora nad osebnim orožjem (MOSAIC).

V središču sistema AAMVS so orodja, razvita med izvajanjem Sklepa Sveta (SZVP) 2021/2075. Standardizirana samoocena, ki je eden od glavnih rezultatov, razvitih med izvajanjem Sklepa SZVP 2021/2075, zagotavlja metodologijo, ki analizira izpopolnjenost okvira sistema upravljanja, kot je opredeljen v smernicah za omogočanje zmogljivosti, opisanih v IATG 01:35. Ta samoocena se primerja z dokumentom za usmerjanje razlage rezultatov. Orodje lahko služi kot dvostransko orodje za izmenjavo informacij o splošnem stanju praks oboroženih sil pri upravljanju orožja in streliva.

Sistem AAMVS postane „sistem“, ko se to orodje začne splošno uporabljati v celotni organizaciji za podporo skupnih potreb. Organizacije, ki jih sestavljajo države članice s skupnimi zahtevami glede nadzora izvoza, uvoznimi predpisi, cilji krepitve zmogljivosti ali potrebami po spremljanju izvajanja instrumentov, so glavne kandidatke za to, da bi imele koristi od vzpostavitve sistema. V vsakem primeru skupna platforma dodatno olajšuje izmenjavo informacij. Standardizirana ocena bi se lahko uporabila za potrebe več zainteresiranih strani. Samoocena bi lahko veljala več let, kar bi omogočilo, da se že odobrene analize posredujejo odobrenim zainteresiranim stranem. To bi lahko zmanjšalo breme poročanja za končnega uporabnika, hkrati pa povečalo zmožnost uradnikov za nadzor izvoza, da v fazi pred izdajo dovoljenja dostopajo do informacij o pogojih skladiščenja po dobavi morebitnega končnega uporabnika uvoznika.

Za oblikovanje sistema AAMVS je na voljo več možnosti. To organizaciji omogoča, da sistem prilagodi svojim potrebam. Nekatere organizacije imajo lahko koristi od vzpostavitve sistema potrjevanja, pri katerem se lahko ena standardizirana analiza deli med pooblaščenimi uporabniki. Druge organizacije morda menijo, da je potrjevanje problematično, zato lahko izberejo manj specifične možnosti za izmenjavo informacij. Določitev, katere značilnosti so sprejemljive za vsako organizacijo, bo ključnega pomena za razvoj sistemov AAMVS.

Na podlagi zgoraj navedenih rezultatov in ugotovitev bo faza III projekta posvečena nadaljnjemu razvoju sistema AAMVS. Sprejet bo regionalni pristop k razvoju sistemov potrjevanja – s poudarkom na opredelitvi in nadgradnji obstoječih regionalnih organizacijskih struktur in mehanizmov za izmenjavo informacij ter razvoj prilagojenih metodologij in orodij za potrjevanje nacionalnih sistemov za upravljanje orožja in streliva (vključno z razvojem orodja za samoocenjevanje in ustreznih smernic za izvajanje ocenjevanja in razlago rezultatov ocenjevanja).

2. Tehnični pristop

Namen tega projekta je razvoj neodvisnih sistemov za potrjevanje upravljanja orožja in streliva (AAMVS) v okviru obstoječih regionalnih organizacijskih struktur. Vsak sistem bo deloval neodvisno ter bo temeljil na orodjih in metodoloških smernicah, razvitih med izvajanjem Sklepa Sveta (SZVP) 2021/2075. Orodje vključuje standardizirano metodologijo samoocenjevanja, prilagojeno kontekstu in standardom regije, dogovorjeni postopek potrjevanja ali točkovanja, ki lahko uporabi strokovno znanje iz regije za analizo rezultatov samoocenjevanja, platformo za izmenjavo informacij za lažji prenos nekaterih informacij pooblaščenim organom prosilcem in majhen okvir upravljanja za ohranitev vzdržnosti sistema.

Z izvajanjem tega projekta bi EU načrtovala, razvijala, preizkušala in izvajala prvi regionalni sistem AAMVS. Sistem EU AAMVS bi državam članicam služil kot platforma za izmenjavo in dostop do informacij o praksah upravljanja orožja in streliva v standardizirani obliki na podlagi samoocen, ki jih opravijo končni uporabniki v tretjih državah. EU bi dejavno prispevala k oblikovanju vseh značilnosti sistema z uporabo mreže strokovnjakov v EU in državah članicah EU, ki bi svetovali na vseh področjih zasnove. Za spodbujanje razprav z mrežo in izvajanje zasnove bo odgovoren GICHD.

Sistem EU AAMVS bi okrepil Delovno skupino za izvoz konvencionalnega orožja (COARM), organe držav članic EU za nadzor izvoza in zmožnost Evropskega mirovnega instrumenta (EPF), da analizirajo preusmeritve po dobavi in tveganja naključnih eksplozij, povezana s sistemom za upravljanje orožja in streliva končnega uporabnika. Te informacije bi podprle njihove ocene tveganja preusmeritve, ki so jih izvedle pred izdajo izvoznega dovoljenja. Samoocena sistema AAMVS bi lahko podprla tudi Delovno skupino za neširjenje orožja in izvoz orožja in n postopke držav članic EU za mednarodno pomoč in krepitev zmogljivosti, saj bi zagotovila standardizirano oceno skladnosti okvira za upravljanje orožja in streliva z mednarodnimi dobrimi praksami. To bi podprlo opredelitev pomanjkljivosti in potreb, s čimer bi prizadevanja za krepitev zmogljivosti usmerili tja, kjer so sredstva najbolj potrebna.

Ta projekt bo ozavestil tudi druge podregije o sistemu AAMVS in koristih razvoja standardiziranega pristopa k ocenjevanju in izmenjavi informacij o praksah upravljanja orožja in streliva. Cilj tega ozaveščanja je spodbuditi druge regionalne organizacije, da razvijejo prilagojene sisteme AAMVS in podprejo uporabo orodja za samoocenjevanje. Ta prizadevanja bodo temeljila na prizadevanjih za ozaveščanje pri izvajanju sklepov Sveta (SZVP) 2020/979 in (SZVP) 2021/2075. Če med ozaveščanjem regionalna organizacija zaprosi za podporo pri razvoju sistema AAMVS, bi lahko projekt preusmeril sredstva v podporo tem prizadevanjem.

3. Splošni cilji

Glavni cilj tega projekta je podpreti prizadevanja za zagotovitev varnega in zanesljivega upravljanja osebnega in lahkega orožja ter streliva z izboljšanjem postopkov odločanja zainteresiranih strani, ki se ukvarjajo z nadzorom izvoza ter mednarodnim sodelovanjem in pomočjo.

Ta cilj bo dosežen s povečanjem preglednosti praks upravljanja osebnega in lahkega orožja ter streliva, ki jih izvajajo končni uporabniki v tretji državi. Z večjo ozaveščenostjo o teh praksah bodo zainteresirane strani lahko sprejemale boljše odločitve v zvezi z odobritvijo prenosov in pobudami za krepitev zmogljivosti.

Da bi ta cilj dosegli, sta glavna cilja projekta:

- 1) vzpostavitev delujočega sistema AAMVS.
- 2) spodbujanje regionalnih organizacij in prizadevanj njihovih držav članic za razvoj lastnih sistemov AAMVS.

4. Opis dejavnosti

Cilj št. 1: vzpostavitev delujočega sistema AAMVS.

Prvo leto: Utrditev okvira sistema AAMVS

DEJAVNOSTI
Vzpostavitev svetovalne mreže EU, ki jo sestavljajo zainteresirane strani, ki lahko zagotavljajo strokovno svetovanje o vsebinskih in operativnih smernicah o zadevah v zvezi s politiko in dejavnostmi EU. Ti svetovalci bodo pozvani, naj prispevajo informacije v razvojni fazi sistema EU AAMVS, da bi zagotovili, da bo sistem ustrezal namenom EU. Projektna skupina GICHD bo odgovorna za upoštevanje njihovih nasvetov. Prizadevanja bodo usmerjena v organizacijo več srečanj v živo skozi vse leto. Namen svetovalne mreže je zagotoviti, da bodo zainteresirane strani iz EU prevzele vodilno vlogo pri oblikovanju sistema, ki bo ustrezal njihovim potrebam in delovnim procesom. Svetovalci bodo prispevali k opredelitvi naslednjih sistemskih značilnosti: - osnutek politike za delovanje sistema AAMVS ter nadzor nad njim in njegovo vzdrževanje; - pregled orodja za samoocenjevanje glede primernosti in ustreznosti glede na potrebe; - določitev ustreznih subjektov za potrjevanje in nadzor nad izvajanjem sistema AAMVS;

REZULTATI
Izvajanje prilagojenih in potrjenih orodij EU za samoocenjevanje.
Oblikovanje okvirnega dokumenta za sistem EU AAMVS, skupaj z razvojno strategijo.
Vključitev zapiskov in korespondence iz komunikacij s svetovalno mrežo EU.
Vzpostavitev načrta za razvoj spletne platforme, ki vključuje zasnovo, razvoj, preskušanje in dokončanje.

- določitev vrste izmenjave informacij, ki se dovoli na elektronski platformi in dvostransko.

Potrditev samoocene in analize potrjevanja. Tehnični strokovnjaki EU morajo pregledati, prilagoditi in potrditi splošna orodja za samoocenjevanje, razvita med izvajanjem Sklepa Sveta (SZVP) 2021/2075, da se zagotovi, da ustrezajo zahtevam zainteresiranih strani iz EU.

Tehnično potrjevanje orodij za samoocenjevanje, ki so jih odobrili tematski strokovnjaki (upravljanje orožja in streliva ter nadzor izvoza).

Ocena zahteve glede zasnove spletnih strani za vzpostavitev platforme za izmenjavo informacij. Na podlagi priporočil svetovalcev EU bo ocena določila programske zahteve za vzpostavitev zelene spletne platforme.

REZULTATI

Ocenjevalno poročilo o preskušanju samoocenjevanja.

Ločeno gradivo za usposabljanje, kar zadeva samoocenjevanje in potrjevanje.

Oblikovane politike in operativni postopki za izvajanje potrjevanja in za mehanizem nadzora nad sistemom.

Spletna platforma za izmenjavo informacij o sistemu AAMVS.

Dopisi za svetovalce EU.

Drugo leto: Preskušanje orodij in sistema

DEJAVNOSTI

Preskus orodij za samoocenjevanje v treh tretjih državah. Preskusi bodo sestavljeni iz treh elementov:

- podpora tretjim državam in vsem akterjem (posrednikom itd.), ki

sodelujejo v prizadevanjih za zadovoljivo samoocenjevanje; - ocena izzivov pri izvajanju, s katerimi se soočajo vsi udeleženi akterji pri dokončanju ocene, in njihovih pomislekov glede izmenjave informacij; - priprava ocenjevalnega poročila, v katerem bodo poudarjeni izzivi in pridobljene izkušnje.
Zasnova, preskus in validacija spletne platforme glede na specifikacije svetovalne mreže EU.
Priprava gradiva za usposabljanje in operativni postopki za podporo prizadevanjem za dokončanje samoocene, standardizacijo postopka potrjevanja in vodenje mehanizma za nadzor nad sistemom.
Priprava smernic za delovanje sistema AAMVS in nadzor nad njim.
Posodobitev svetovalne mreže EU o stanju izvajanja ter razprava o izzivih in vprašanjih, ki se pojavijo.

Cilj št. 2: Spodbujanje drugih organizacij k razvoju lastnih regionalnih sistemov AAMVS.

Prvo leto: Vključitev sistema AAMVS v dve regionalni organizaciji; nadaljnje preučevanje povezav z mednarodnimi instrumenti

DEJAVNOSTI
Izvajanje dogodkov ozaveščanja z dvema regionalnima organizacijama in njunimi državami članicami za spodbujanje regionalnega koncepta sistema AAMVS. To bo vključevalo največ tri obiske zadevne regije. Prvi sestanek z regionalno organizacijo bo namenjen spodbujanju razvoja regionalnega sistema AAMVS in po želji začetku načrtovanja naslednjih korakov. Drugo srečanje bi vključevalo vse

REZULTATI
Regionalne organizacije in države članice so se seznanile s sistemom EU AAMVS in koristmi, ki jih bodo imele, če vzpostavijo svojega.

države članice in bi služilo kot uvod v sistem in koristi. Na sejah o nadaljnjih ukrepih naj bi se še naprej spodbujala vzpostavitev regionalnega sistema AAMVS in njegovo načrtovanje.
Sodelovanje na srečanjih regionalnih in mednarodnih instrumentov za nadzor nad oborožitvijo.
To bi lahko vključevalo organizacijo spremljevalnih dogodkov ali drugih dogodkov za promocijo sistema AAMVS in razvoj sistema EU AAMVS.

Drugo in tretje leto: Uvedba sistema AAMVS pri dveh regionalnih organizacijah na leto, nadaljevanje mednarodne promocije

Opomba: v drugem in tretjem letu se načrt projekta razlikuje glede na rezultat prizadevanj za regionalno promocijo sistema AAMVS v preteklem letu. Prvotni načrt je izvedba dveh regionalnih dogodkov ozaveščanja na leto, v skladu z obliko, opisano v prvem letu. Vendar če regionalna organizacija potrdi željo po izvajanju sistema AAMVS, bo skupina AMAT zaprosila EU za dovoljenje za preusmeritev dela sredstev v razvoj sistema AAMVS v regiji, ki želi izvajati ta sistem. To bi povzročilo zmanjšanje števila vključenih regionalnih organizacij na leto, vendar bi se lahko povečalo število držav, ki uporabljajo okvir sistema AAMVS in imajo od njega koristi.

5. Agencija, zadolžena za tehnično izvajanje

Ženevski mednarodni center za humanitarno odstranjevanje min (GICHD) bo vodil izvajanje projekta prek svoje specializirane skupine AMAT. Natančneje, skupina AMAT bo na čelu upravljanja in izvajanja vseh dejavnosti tega projekta ter bo odgovorna za proračun in poročanje. Skupina AMAT je bila odgovorna tudi za upravljanje in izvajanje predhodnih sklepov Sveta (SZVP) 2020/979 in (SZVP) 2021/2075.

Skupina AMAT namerava vključiti strokovne svetovalce, da bi podprli različne vidike tega projekta. Predvsem bo za podporo izvajanju vidikov projekta zaposlila strokovnjake na področju izdelave spletnih strani, ugotavljanja skladnosti in upravljanja osebnega in lahkega orožja. Ti svetovalci bodo izbrani na podlagi odobrenega postopka zaposlovanja.

6. Ustreznost

Ta projekt je vključno z njegovimi cilji, dejavnostmi in rezultati usklajen z več strategijami in političnimi dogovori Evropske unije.

Strategija EU zoper nedovoljeno strelno orožje, osebno in lahko orožje ter pripadajoče strelivo iz leta 2018

Cilj strategije EU o osebnem in lahkem orožju je „usmerjati celostne, kolektivne in usklajene evropske ukrepe za preprečevanje in zaježitev nedovoljenega pridobivanja osebnega in lahkega orožja ter pripadajočega streliva (...) ter za povečanje preglednosti in odgovornosti v zakoniti trgovini

z orožjem.”² Strategija o osebnem in lahkem orožju iz leta 2018 določa posebne ukrepe za upravljanje zalog ter EU zavezuje k podpori sodelovanja in pomoči pri izvajanju akcijskega programa ZN, vključno z upravljanjem zalog; spodbuja in izvaja standarde in dobre prakse za ravnanje z osebnim orožjem (ISACS [zdaj MOSAIC]) in strelivom (IATG).

Sistem EU AAMVS bi prispeval k prizadevanjem EU za izvajanje strategije o osebnem in lahkem orožju iz leta 2018:

- Preprečevanje preusmerjanja in povečanje preglednosti v okviru zakonite trgovine z osebnim in lahkim orožjem je eden od zastavljenih ciljev sistema AAMVS. Sistem EU AAMVS lahko podpira ocene tveganja preusmerjanja, ki se izvajajo pred izdajo izvoznih dovoljenj.
- Podpira lahko sodelovanje in pomoč na področju upravljanja zalog, tako da opredeli slabosti v sistemu upravljanja in deluje kot orodje za spremljanje sprememb ali izboljšav v praksi.
- Metodologija samoocenjevanja spodbuja izvajanje MOSAIC in IATG kot standardov, na podlagi katerih se meri ugotavljanje skladnosti.

Akcijski načrt EU za boj proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem za obdobje 2020–2025

Akcijski načrt EU za obdobje 2020–2025 o trgovini s strelnim orožjem za obravnavo nedovoljene trgovine v EU in partnericah iz jugovzhodne Evrope (Zahodni Balkan, Moldavija in Ukrajina) priznava, da je treba povečati varnost zalog v jugovzhodni Evropi in podpira regijo Zahodnega Balkana³. Načrt predvideva tudi povečanje varnosti upravljanja zalog, oblikovanje predpisov in spremljanje ustrezne skladnosti⁴. Ukrepi 4.2 zahteva spodbujanje boljšega upravljanja zalog na območju Sahela.

Čeprav sistem EU AAMVS nima regionalne usmerjenosti, lahko podpre prizadevanja za opredelitev strukturnih pomanjkljivosti v praksah končnega uporabnika pri upravljanju zalog. Metodologija samoocenjevanja je še posebej primerna za ugotavljanje pomanjkljivosti pri predpisih o varnosti.

Skupno stališče EU o izvozu orožja iz leta 2008 (skupno stališče EU) in prostovoljna navodila za uporabnike skupnega stališča⁵

Skupno stališče EU vsebuje osem meril, ki določajo štiri sklope tveganj, ki jih morajo države članice obravnavati kot razloge za zavrnitev izvoznega dovoljenja, in štiri sklope dejavnikov, ki jih morajo države „upoštevati“ pri ocenjevanju vloge za izvozno dovoljenje. Merilo 7 se nanaša na „obstoj tveganja, da se bo vojaška tehnologija ali oprema v državi, ki kupuje, uporabila za druge namene ali pa jo bodo ponovno izvozili pod nezaželenimi pogoji“ kot dejavnik, ki bi ga izvoznik moral upoštevati. V skupnem stališču je navedeno tudi, da mora izvoznik pri presoji tveganja preusmeritve upoštevati „spособnost države prejemnice, da uporabi učinkovit nadzor izvoza“.

² Svet Evropske unije, Sklepi Sveta o sprejetju strategije EU zoper nedovoljeno strelno orožje, osebno in lahko orožje ter pripadajoče strelivo, Bruselj, 19. november 2018, 13581/18, <<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13581-2018-INIT/sl/pdf>>.

³ Evropska komisija, Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Akcijski načrt EU za boj proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem za obdobje 2020–2025 (opomba 30).

⁴ Glej cilj 7 časovnega načrta za trajno rešitev problema nedovoljenega posedovanja in neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja (SALW)/strelnega orožja in pripadajočega streliva ter trgovine z njimi na Zahodnem Balkanu do leta 2024, London, 10. julij 2018, <<https://www.seesac.org/f/docs/publications-salw-control-roadmap/Regional-Roadmap-for-a-sustainable-solution-to-the.pdf>>.

⁵ Skupno stališče Sveta 2008/944/SZVP z dne 8. decembra 2008, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme, (opomba 7).

Navodila za uporabnike skupnega stališča EU, ki zagotavljajo dodatna, vendar nezavezujoča navodila o tem, kako izvajati določbe tega dokumenta, izvoznike poziva, naj preučijo, ali je v državi prejemnici (a) „upravljanje zalog in varnost“ „zadosten standard (vključno z MOSAIC in IATG)“; in (b) ali obstajajo „znani primeri težav z izginjanjem zalog“⁶.

Navodila za uporabnike se nanašajo na pomen učinkovite varnosti in upravljanja zalog ne le v zvezi z izvajanjem merila 7 in oceno tveganja preusmeritve, temveč tudi v zvezi z uporabo meril 1 in 2 Skupnega stališča EU, ki zajemata spoštovanje mednarodnih obveznosti oziroma spoštovanje človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava. Konkretno, v Navodilih za uporabnike je navedeno, da je upoštevanje standardov, predvidenih v akcijskem programu ZN, vključno s tistimi, ki zajemajo upravljanje zalog, pomembno za oceno, ali prejemniki spoštujejo mednarodne obveznosti v skladu z merilom 1⁷. Poleg tega se Navodila za uporabnike sklicujejo na obstoj „ustreznih postopkov“ za „upravljanje zalog in varnost, vključno s presežkom orožja in streliva“ ter na obstoj težave v smislu „težav s krajami in izginotjem zalog“ v navedeni državi končnega uporabnika kot elementa, ki jih je treba upoštevati pri oceni obstoja tveganja, da bi se izvoženo orožje lahko uporabilo v nasprotju s človekovimi pravicami ali mednarodnim humanitarnim pravom glede na merilo 2⁸.

Skupno stališče EU in Navodila za uporabnike zagotavljajo tudi ustrezne smernice za izmenjavo informacij, ki so pomemben sestavni del sistema AAMVS. Člen 4 skupnega stališča EU zahteva, da si države članice izmenjujejo informacije o zavrnitvah izvoznih dovoljenj in da se posvetujejo, ko razmišljajo o odobritvi dovoljenja, ki je bilo „skoraj povsem enako“ dovoljenju, ki ga je prej zavrnila druga država članica. Ta določba je dodatno okrepljena s členom 7 skupnega stališča EU, ki od držav članic zahteva, da okrepijo svoje sodelovanje in spodbujajo usklajenost na področju nadzora nad izvozom orožja z „izmenjavo ustreznih informacij“ ne le o zavrnitvah, temveč tudi o politikah izvoza orožja. Navodila za uporabnike spodbujajo države članice k izmenjavi informacij v okviru delovne skupine COARM in tudi „prek spletnega sistema COARM oziroma – če se zdi ustrezna oznaka „Restricted“ –, prek sporočil COREU“. Izmenjava informacij bi morala zajemati tudi informacije, ki bi bile lahko koristne za druge države članice pri preprečevanju nevarnosti preusmeritve⁹.

Skupno stališče EU določa jasne povezave med uveljavljeno politiko in sistemom AAMVS. Povezava je bila vzpostavljena s Sklepom Sveta (SZVP) 2020/979, sistem EU AAMVS pa je bil posebej zasnovan za podporo organom za nadzor izvoza pri uporabi merila 7 iz skupnega stališča EU, saj služi kot tehnično orodje, ki lahko zagotovi analizo varnostnih in zaščitnih ukrepov, ki jih izvaja morebitna država uvoznica. Uporabljena metodologija je skladna z Navodili za uporabnike pri ocenjevanju standarda glede na obstoječo mednarodno sprejeto dobro prakso. Člen 4 skupnega stališča določa tudi politično utemeljitev za komponento izmenjave informacij sistema EU AAMVS.

Sklep Sveta (SZVP) 2021/38 z dne 15. januarja 2021 o vzpostavitvi skupnega pristopa glede elementov dovoljenj za končnega uporabnika v okviru izvoza osebnega in lahkega orožja ter pripadajočega streliva

⁶ Svet Evropske unije, Navodila za uporabnike Skupnega stališča Sveta 2008/944/SZVP (kot so bila spremenjena s Sklepom Sveta (SZVP) 2019/1560), str. 129.

⁷ Svet Evropske unije, Navodila za uporabnike Skupnega stališča Sveta 2008/944/SZVP (kot so bila spremenjena s Sklepom Sveta (SZVP) 2019/1560), str. 24.

⁸ Svet Evropske unije, Navodila za uporabnike Skupnega stališča Sveta 2008/944/SZVP (kot so bila spremenjena s Sklepom Sveta (SZVP) 2019/1560), str. 58.

⁹ Svet Evropske unije, Navodila za uporabnike Skupnega stališča Sveta 2008/944/SZVP (kot so bila spremenjena s Sklepom Sveta (SZVP) 2019/1560), str. 159.

Sklep Sveta 2021/38/SZVP o vzpostavitvi skupnega pristopa glede elementov dovoljenj za končnega uporabnika v okviru izvoza osebne in lahkega orožja ter pripadajočega streliva¹⁰. Sklep vključuje „neobvezna elementa“, ki se neposredno nanašata na sistem AAMVS in bi ju lahko na zahtevo držav članic vključili v dovoljenje za končnega uporabnika: (c) da se državi izvoznici omogoči odpravljena dostava na kraju samem; (d) da se priskrbijo zagotovila, ki dokazujejo, da se „sposobnost za varno in zanesljivo upravljanje orožja in streliva, vključno z njegovo zmogljivostjo za varno in zanesljivo upravljanje zalog, kjer bo blago skladiščeno.

V sistem AAMVS se lahko vključi metodologija preverjanja po dobavi v podporo preverjanju trditev, navedenih v samooceni, na kraju samem. S tem bo raven zagotovila še višja.

7. Komunikacijska strategija in strategija za povečanje prepoznavnosti

Skupina AMAT bo sprejela vse potrebne ukrepe, da javnost seznani z dejstvom, da ta projekt financira EU, v skladu s Zahtevami o komunikaciji in prepoznavnosti v okviru zunanjega delovanja EU iz leta 2018, ki jih je objavila Evropska komisija. Na podporo Evropske unije bo opozorjeno tudi v vabilih in drugih dokumentih, ki bodo razdeljeni udeležencem različnih dogodkov. Skupina AMAT bo zagotovila, da bo EU, kjer je to mogoče, zastopana na dogodkih, ki jih podpira ta sklep.

Natančneje, EU bo priznana kot vodja projekta na vseh regionalnih in mednarodnih dogodkih, na katerih bo predstavljen sistem AAMVS. Sistem EU AAMVS bi bil lahko odlična motivacija za druge regionalne organizacije, zato bo skupina AMAT spodbujala in podpirala prizadevanja EU za promocijo orodja v različnih okoljih nadzora nad oborožitvijo. Predstavniki EU bodo povabljeni, da podajo pripombe, logotip EU pa bo prikazan v predstavitev in oglasih.

¹⁰ Sklep Sveta (SZVP) 2021/38 z dne 15. januarja 2021 o vzpostavitvi skupnega pristopa glede elementov dovoljenj za končnega uporabnika v okviru izvoza osebne in lahkega orožja ter pripadajočega streliva, *Uradni list Evropske unije*, L 14/4, 18. januar 2021, <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0038&from=SL>>.